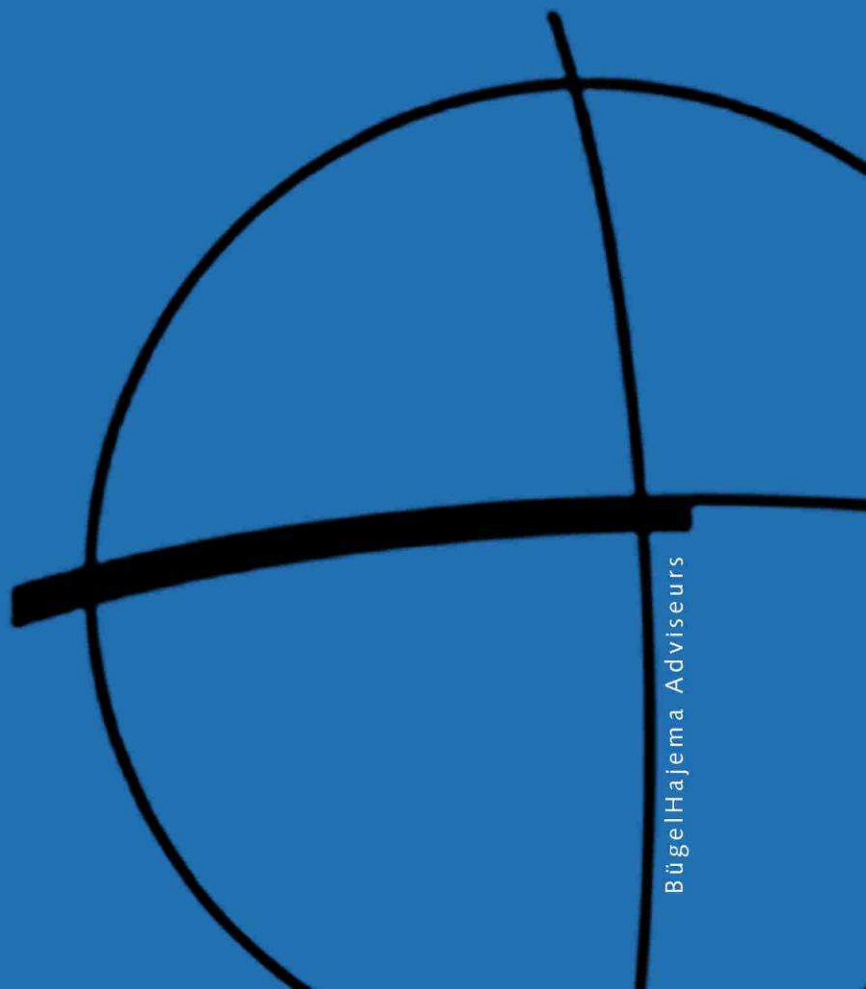

ideeën voor een plek

Advies Natuurwaarden Boterdijk
Tolkamer

C O N C E P T

Advies Natuurwaarden Boterdijk
Tolkamer

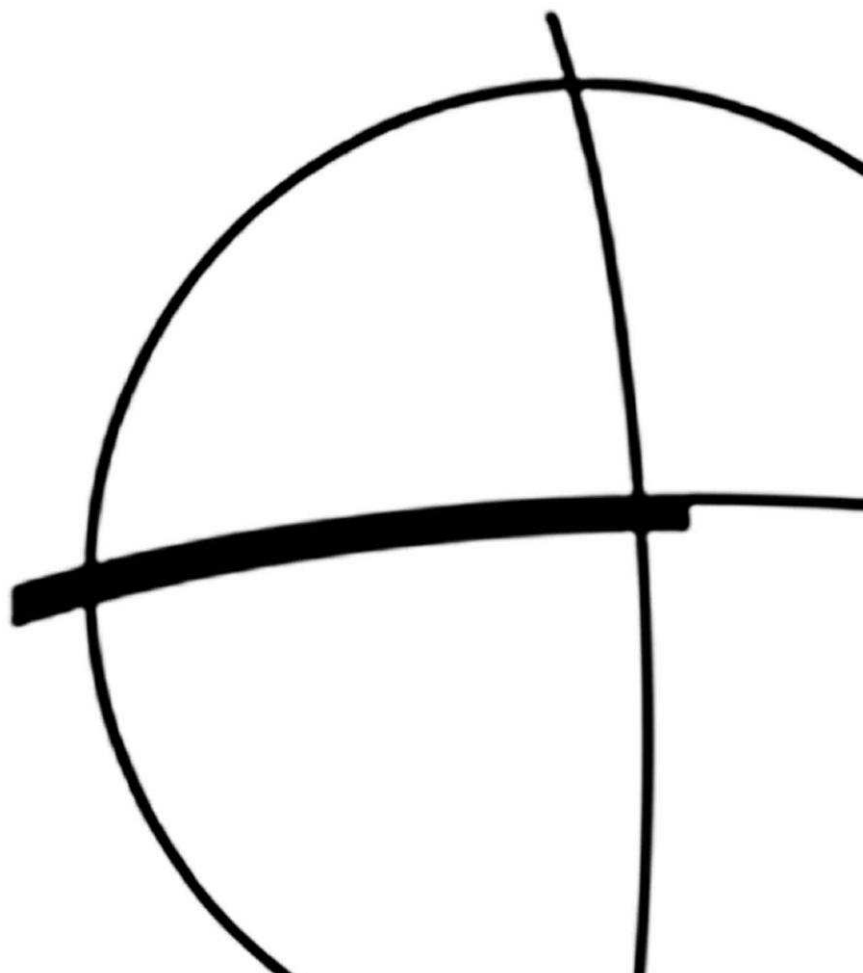
C O N C E P T

Inhoud:

Rapport en bijlagen

4 september 2008

Projectnummer 216.11.50.00.00

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	5
2	Inleiding	7
2.1	Planbeschrijving	7
2.2	Flora- en faunawet	7
3	Beschrijving van het plangebied	11
4	Natuurwaarden	13
4.1	Beschermde gebieden	13
4.2	Soortenonderzoek	13
4.2.1	Vaatplanten	14
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	15
4.2.3	Zoogdieren - overige	17
4.2.4	Vogels	18
4.2.5	Amfibieën	19
4.2.6	Reptielen	20
4.2.7	Vissen	20
4.2.8	Dagvlinders	20
4.2.9	Libellen	21
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	21
5	Conclusie	23
5.1	Gebiedsbescherming	23
5.2	Soortenbescherming	23
6	Bronnen	27
6.1	Veldbezoek	27
6.2	Media	27
6.3	Literatuur	27

Bijlagen

Samenvatting

Aanleiding onderzoek ^{1.1}

Er bestaan plannen om aan de Boterdijk te Tolkamer, gemeente Rijnwaarden, 12 woningen te realiseren. In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

Soortenbescherming ^{1.2}

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstap
Flora	-	-
Vleermuizen	-	-
Overige zoogdieren	Egel, gewone bosspitsmuis en tweekleurige bosspitsmuis Steenmarter	Geen, vrijstelling Geen, bij werken onder voorwaarden (zie paragraaf 4.2.3). Anders nader onderzoek
Vogels	Enkele algemene soorten	Geen, bij werken buiten broedseizoen
Amfibieën	Bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	Geen, vrijstelling
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

Gebiedsbescherming ^{1.3}

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op een voldoende afstand van het plangebied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten zijn te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

Deze conclusie moet bij de besluitvorming in het kader van de planologische procedure, wat betreft de Natura 2000-gebieden, worden betrokken.

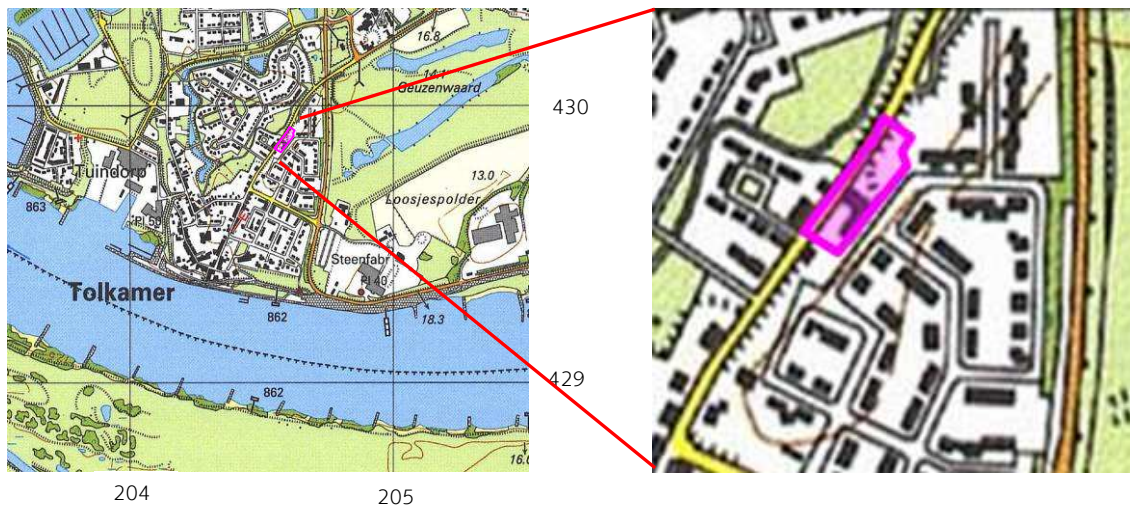
De activiteit is op dit punt niet in strijd met het Streekplan Gelderland 2005.

Inleiding

2

Planbeschrijving ^{2.1}

Ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure is het noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied.

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen) met uitvergroting.

Flora- en faunawet ^{2.2}

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel

ZORGPLICHT

11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

SOORTENBESCHERMING

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 5).

1. Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
2. Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
3. Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3').
Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook mee gewogen. Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 4). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

RODE LIJST

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 9 van het Besluit op de ruimtelijke ordening ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

GEBIEDSBESCHERMING

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde Natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als Natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of de ingreep negatieve effecten kan hebben. Als dit het geval is, wordt via een voortoets onderzocht of de ingreep significant negatieve effecten kan hebben. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatieve effecten zijn, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Daarvoor moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Het

NATUURBESCHERMINGSWET

bevoegd gezag is bijna altijd het College van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht (concept Natura 2000-doelendocument en eerste tranche aanwijzing 111 van de 161 gebieden). Naar verwachting zullen de aanwijzingsbesluiten voor oktober 2008 definitief worden. Voorlopig wordt daarom getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het Streekplan Gelderland 2005 geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

In juli 2007 is door Rijk en provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegegrenzen EHS uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden, wordt een beoordelingskader gegeven (significantie), maar is ook externe werking een expliciet te beoordelen effect.

B e s c h r i j v i n g v a n h e t p l a n g e b i e d

3

De zuidoostzijde wordt begrensd door een rij coniferen. Hier grenst het plangebied deels aan de straat De Raai met daarachter bebouwing en deels aan een smalle steeg. Aan de noordwestzijde grenst het plangebied aan de Boterdijk. Aan de overzijde van deze weg liggen een grasveld en bebouwing. De noordzijde van het plangebied grenst aan een plantsoentje met kort gras en enkele bomen en de zuidzijde wordt begrensd door de tuin van het huis aan de Boterdijk 19.

HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied ligt aan de Boterdijk ter hoogte van de huisnummers 15 en 17. Het bestaat uit twee winkelpanden en een naastgelegen verruigd grasveld waarop een aantal geiten worden gehouden. In dit grasveld staan een aantal bomen en een schuurtje. Het grasveld is omheind met een hekwerk. Ook bevindt zich hier een drinkbak voor de geiten in de vorm van een ingegraven bak. De zuidzijde van het plangebied is verhard. Hier is een pand van een fietsenmakerij gevestigd. Deze is nu buiten gebruik. Tegen de zuidoostzijde van dit gebouw ligt een stapel hout opgeslagen. Tegen het gebouw staat een schuur.

Grasveld in plangebied, gezien vanaf de Huidige pand aan zuidwestzijde van zuidwestzijde het plangebied

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. De bodem van het plangebied bestaat uit Kalkhoudende ooivaaggronden die zijn ontstaan in zware zavel en lichte klei. De gemiddeld hoogste grondwaterstand ligt hier dieper dan 80 cm beneden het maaiveld. De gemiddeld laagste grondwaterstand ligt dieper dan 120 cm beneden het maaiveld.

BODEM EN WATER

Het plangebied ligt te midden van bebouwing waar sprake is van een gereguleerd waterregiem. Hierdoor komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking.

PLANNEN

Er zijn plannen om ter hoogte van de Boterdijk 15 en 17, 12 woningen te realiseren. Hiertoe zal de huidige bebouwing worden gesloopt. Tevens zal de bodem worden vergraven en vegetatie worden verwijderd.

Beschermde gebieden ^{4.1}

Het meest nabijgelegen gebied dat is beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is het Natura-2000 gebied de Gelderse Poort. Dit gebied is gelegen op ongeveer 750 m ten noordoosten en 1 km ten westen van het plangebied.

Op ongeveer 150 m ten oosten van het plangebied ligt de Geuzenwaard. Dit gebied behoort tot de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

INVENTARISATIE

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met de Nota Ruimte en het Streekplan Gelderland 2005.

EFFECTEN

Soortenonderzoek ^{4.2}

Het plangebied ligt in het kilometerhok¹ 204-429 en in uurhok¹ 40-55. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (d.d. 19 februari 2008, tabel A). Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen en broedvogels.

De verspreidingsgegevens van reptielen en amfibieën zijn afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, nachtvlinders en libellen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Enkele

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF.

verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

Tabel A. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 19 februari 2008)

Rapportage voor kilometerhok X:204 / Y:429								* Legenda
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*	
Vaatplanten	1			8	goed	-	1991-2006	FF = Flora- en faunawet lijst 1 / lijst 2+3 H/V = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn RL = Rode Lijst (#) = tevens meetnetgegevens verzameld. Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een toelichting op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage. Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen. niet van toepassing
Mossen			0	0	redelijk		1996-2006	
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006	
Paddestoelen					niet onderzocht		1991-2006	
Zoogdiere		2	1		slecht	51-100%	1996-2006	
Broedvogels		16		4	goed	0%	1995-2006	
Watervogels		61			goed	0%	96/97-03/04	
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006	
Amfibieën					niet onderzocht		1992-2006	
Vissen					niet onderzocht		1992-2006	
Dagvlinders					goed	51-100%	1995-2006	
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005	
Libellen					niet onderzocht		1992-2006	
Sprinkhanen					redelijk		1992-2006	
Overige ongewervelden					slecht		1992-2006	

VELDWERK

Het plangebied is eind februari 2008 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1). Daarnaast heeft er midden en eind juli 2008 een aanvullend onderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van vleermuizen (zie paragraaf 4.2.2).

Met behulp van de kennis over leefgebieden van soorten, de indruk die van het plangebied is verkregen en de beschikbare gegevens is van alle groepen een compleet beeld ontstaan over het voorkomen van soorten in het gebied. Hoewel het verkennend veldbezoek niet in het meest geschikte seizoen is uitgevoerd, kan gezien de aard van het plangebied, de bekende gegevens en het aanvullende onderzoek toch met voldoende zekerheid een oordeel over alle soortengroepen worden gegeven.

Vaatplanten ^{4.2.1}

GEGEVENS

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok goed is onderzocht in de periode 1991-2006. Er zijn geen ontheffingsplichtige soorten bekend. Gedetailleerde soortengegevens zijn daarom niet opgevraagd. Het veldbezoek geeft samen met de gegevens een voldoende beeld voor dit onderzoek.

Het groen in het plangebied bestaat voornamelijk uit een grasveld waar, naast verschillende grassoorten, enkele soorten van een voedselrijke bodem groeien, zoals gewoon fluitenkruid, vogelmuur en paarse dovenetel. Op het grasveld staan een aantal kleine bomen. Het schuurtje aan de zuidoostzijde van het grasveld is begroeid met gewone braam. Ook aan de achterzijde van de panden groeit gewone braam. Langs de zuidoostzijde van de bebouwing in het plangebied staan coniferen.

Er zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen. Deze zijn gezien de gecultiveerde omstandigheden ook niet te verwachten.

Het Natuurloket geeft aan dat er uit het kilometerhok één tabel 1-soort en 8 soorten van de Rode lijst bekend zijn. Deze waarnemingen zullen waarschijnlijk komen uit het eveneens in het kilometerhok gelegen natuurgebied de Geuzenwaard.

Fluitenkruid

Gewone braam

Door de werkzaamheden worden geen beschermde soorten of rode lijstsoorten bedreigd.

EFFECTEN

Zoogdieren - vleermuizen ^{4.2.2}

Volgens Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok slecht onderzocht op het voorkomen van zoogdieren in de periode 1996-2006. Gezien de terreinomstandigheden zijn gedetailleerde soortengegevens niet opgevraagd. Gebruikte verspreidingsgegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1985 tot 1994. Deze gegevens zijn redelijk verouderd en deels onvolledig. Aangezien op grond van bestaande gegevens en het verkennend veldbezoek het voorkomen van verblijfplaatsen van beschermde vleermuizen in het plangebied niet kon worden uitgesloten, heeft een aanvullend onderzoek plaatsgevonden. Het aanvullend onderzoek geeft een voldoende beeld van de voorkomende vleermuizen en het terreingebruik.

GEGEVENS

Uit het uurhok zijn volgens de verspreidingsatlas geen waarnemingen van vleermuizen bekend. Volgens de gegevens van Het Natuurloket zijn er in het kilometerhok twee zoogdieren van tabel 2 of tabel 3 aangetroffen,

INVENTARISATIE

waarvan één een Habitatrichtlijnsoort betreft. Alle vleermuizen zijn tabel 3-soorten en staan in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Het is waarschijnlijk dat een van de aangetroffen soorten een vleermuissoort betreft.

Het plangebied is geschikt foerageergebied voor soorten die in en rond bebouwde kernen foerageren, zoals laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis. Laatvlieger en gewone dwergvleermuis zijn gebouw-bewonende soorten. Ruige dwergvleermuis is zowel een gebouw- als boombewonende soort. Het pand in het plangebied heeft geschikte invliegopeningen voor vleermuizen en biedt mogelijk een verblijfplaats voor de genoemde soorten. In het plangebied staan geen bomen met geschikte holten of spleten die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen.

Gewone dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis

AVONDBEZOEK

Op 15 juli 2008 is er 's avonds in het plangebied naar vleermuizen geluisterd. Voor de omstandigheden tijdens het avondbezoek wordt verwezen naar paragraaf 6.1.

Gedurende het avondbezoek werd binnen het plangebied gewone dwergvleermuis waargenomen. Het eerste exemplaar vloog om 22.11 uur in noordoostelijke richting over het plangebied. Dit was 18 minuten na zonsondergang. In totaal is gewone dwergvleermuis tussen 22.11 uur en 23.34 uur 12 keer passerend over of langs het plangebied waargenomen. De soort vloog zowel langs het noordoostelijk gelegen grasveld als over de bebouwing.

Aan de zuidwestzijde van het plangebied is om 22.47 uur één keer een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Eerder op de avond om 22.27 uur zijn er twee gewone dwergvleermuizen in de naastgelegen tuin van Boterdijk 19 waargenomen.

Hoewel er tijdens het avondbezoek geen uitvliegende vleermuizen zijn waargenomen, kon gezien de waarnemingen niet geheel worden uitgesloten dat er een verblijfplaats in het plangebied aanwezig is.

OCHTENDBEZOEK

Op 23 juli 2008 is een ochtendbezoek aan het plangebied gebracht. Voor de omstandigheden tijdens dit ochtendbezoek wordt verwezen naar para-

graaf 6.1. Er werden tijdens dit bezoek drie vleermuissoorten waargenomen. Ruige dwergvleermuis is één keer waargenomen. Deze soort vloog om 4.51 uur langs de zuidwestzijde van het plangebied. Op dezelfde locatie werd om 4.57 uur een voorbijvliegende laatvlieger waargenomen. De overige waarnemingen betroffen gewone dwergvleermuis. Deze soort is vijf maal overvliegend over het plangebied waargenomen. Daarnaast foerageerde één exemplaar van deze soort tussen 5.03 uur en 5.19 uur boven het grasveld in het plangebied. Dit exemplaar verdween om 5.19 uur in noordoostelijke richting. Er zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen.

Opgrond van het aanvullend onderzoek is het onwaarschijnlijk dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Het grasveld en de tuin worden gebruikt als foerageergebied. Na uitvoering van de plannen zal het plangebied nog steeds geschikt zijn als foerageergebied voor de voorkomende soorten. Er worden hierdoor geen negatieve effecten op vleermuizen verwacht.

EFFECTEN

Zoogdieren - overige 4.2.3

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok slecht is onderzocht op het voorkomen van zoogdieren in de periode 1996-2006. Gedetailleerde soortengegevens zijn niet opgevraagd. Deze bieden gezien de terreinomstandigheden en de ligging van het plangebied ook weinig toegevoegde waarde. De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1970 tot 1988. Deze gegevens zijn redelijk verouderd en lijken niet erg gedetailleerd en volledig. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Volgens de gegevens van Het Natuurloket zijn er in het betreffende kilometerhok twee soorten van tabel 2 of tabel 3 aangetroffen, waarvan één Habitatrichtlijnsoort. Zoals in de vorige paragraaf vermeld, is het waarschijnlijk dat een van deze waarnemingen een waarneming van een vleermuis betreft. Uit het uurhok zijn drie soorten bekend (zie bijlage 1), waarvan twee tabel 1-soorten (bosspitsmuis en egel) en één onbeschermde soort (muskusrat). Bij een waarneming aan bosspitsmuis kan het gaan om gewone bosspitsmuis of tweekleurige bosspitsmuis (beide tabel 1). Deze soorten zijn in het veld moeilijk van elkaar te onderscheiden. Gezien de verspreiding van beide soorten in de regio is het mogelijk dat beide soorten in het uurhok zullen voorkomen.

INVENTARISATIE

Egel, gewone bosspitsmuis en tweekleurige bosspitsmuis kunnen in het plangebied een verblijfplaats hebben. Vooral de coniferenheg en de stukken die zijn overwoekerd met braamstruiken bieden geschikt leefgebied. Ook voor de niet in het uurhok aangetroffen huisspitsmuis, bosmuis en

veldmuis is in het gebied geschikt biotoop aanwezig. Gezien de territoriumgrootte van deze soorten en de oppervlakte van het plangebied zullen niet al deze soorten voorkomen.

Er zijn in het plangebied geen molshopen aangetroffen. Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het jachtgebied van de tabel 1-soorten buning en wezel en van steenmarter (tabel 2). Steenmarter is niet bekend uit het betreffende uurhok, maar wel uit de omliggende uurhokken. Waarschijnlijk betreft een van de waargenomen soorten uit tabel 2 of tabel 3 (Het Natuurloket) de soort steenmarter. De panden in het plangebied staan leeg en hebben geschikte openingen. Het is niet uit te sluiten dat steenmarter hier een verblijfplaats heeft.

EFFECTEN

Bij de werkzaamheden zullen terreindelen worden vergraven en zal vegetatie worden verwijderd. Daardoor kunnen mogelijk enkele verblijfplaatsen van egel, gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, huisspitsmuis, bosmuis en veldmuis worden vernietigd of verstoord. Hierbij kunnen ook enkele exemplaren worden gedood. Het betreft hier algemeen voorkomende soorten uit tabel 1, waarbij de ontwikkelingen geen afbreuk doen op de gunstige instandhouding van de soort. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Het eventuele verdwijnen van een verblijfplaats van beschermde steenmarter (tabel 2) is hier niet onoverkomelijk, omdat binnen het territorium meerdere verblijfplaatsen zijn. Ook kan in de directe omgeving makkelijk een nieuwe verblijfplaats worden gevonden. Het vernietigen van een verblijfplaats moet wel buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren. Voordat een gebouw wordt gesloopt, moet er voor worden gezorgd dat de steenmarter uit het gebouw is, om te voorkomen dat het dier wordt gedood. Dit kan gebeuren door de gebouwen eerst van binnen op te ruimen. De sloop moet daarna aan één kant van het gebouw gebeuren, om de steenmarter de gelegenheid te geven uit het gebouw te vluchten.

Vogels ^{4.2.4}

GEGEVENS

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok goed is onderzocht op broed- en watervogels. Gezien de aard van het plangebied en de ligging in de bebouwde kom zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. Deze bieden in dit geval geen toegevoegde waarde. De gegevens zijn afkomstig uit de landsdekkende broedvogelatlas (1998-2000). Deze gegevens zijn verzameld per uurhok en zijn redelijk recent en volledig, maar weinig gedetailleerd. De gegevens geven in combinatie met het veldbezoek echter een voldoende beeld.

Uit het uurhok zijn 51 soorten bekend (zie bijlage 2) waarvan 11 soorten van de Rode lijst. De rode lijstsoorten betreffen vooral soorten van parkachtig landschap of open akkergebieden; deze zullen gezien de ligging binnen de bebouwde kom niet in het plangebied voorkomen. Deze soorten zijn waarschijnlijk waargenomen in het buitengebied. Het groen in het plangebied biedt wel broedgelegenheid aan enkele algemene soorten van dorpen en tuinen zoals merel, winterkoning en roodborst.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt niet in ganzenfoerageergebied en is hiervoor, door de ligging in de bebouwde kom, ook niet geschikt. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in de houtsingels vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als sijs, vink en mezensoorten.

OVERWINTERENDE VOGELS

Bij het uitvoeren van de plannen zal broedgebied voor vogels verdwijnen. Het betreft hier algemene soorten van dorp en stad. Er gaat door de plannen geen essentieel broedgebied voor deze soorten verloren. Alle vogels (uitgezonderd exoten) zijn in het broedseizoen beschermd. In de bomen, struiken van het plangebied en omliggende tuinen kunnen vogels broeden. Werkzaamheden dienen daarom voor het broedseizoen te starten en continu te worden voortgezet of geheel buiten het broedseizoen plaats te vinden. Als werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

EFFECTEN

Amfibieën 4.2.5

De gegevens zijn afkomstig van het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. Op deze kaarten is de verspreiding van amfibieën weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1997 tot en met 2006. Er zijn echter geen waarnemingen bekend. Het veldbezoek geeft toch een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

Het plangebied biedt geen geschikt voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Buiten het voortplantingsseizoen leven de algemeen voorkomende tabel 1-soorten bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander op het land en overwinteren in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Deze soorten kunnen een rust- of verblijfplaats hebben in het plangebied.

INVENTARISATIE

Bruine kikker

Gewone pad

Kleine watersalamander

EFFECTEN Door de werkzaamheden kan mogelijk een enkele rust- en verblijfplaats worden vernietigd en een enkel exemplaar worden gedood van bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Deze soorten vallen alle onder de vrijstellingsregeling en worden door de ontwikkelingen niet in hun voortbestaan bedreigd.

Reptielen ^{4.2.6}

GEGEVENS De gegevens zijn afkomstig van het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. Op deze kaarten is de verspreiding van reptielen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1997 tot en met 2006. Er zijn geen waarnemingen bekend. Het veldbezoek geeft toch een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Ringslangen zijn gebonden aan waterrijke gebieden. Het plangebied voldoet niet aan deze eisen en vormt geen geschikt leefgebied voor reptielen.

EFFECTEN Door de werkzaamheden zullen geen effecten op reptielen optreden.

Vissen ^{4.2.7}

INVENTARISATIE EN EFFECTEN In het plangebied of directe omgeving komt op de ingegraven drinkbak na, geen oppervlaktewater voor. Deze drinkbak is niet aangesloten op ander water en is van een dusdanige kleine omvang dat geen vissen zijn te verwachten. Er zullen geen effecten op beschermde vissen optreden.

Dagvlinders ^{4.2.8}

GEGEVENS Het Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok goed is onderzocht op het voorkomen van dagvlinders in de periode 1995-2006. Er zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen. Gedetailleerde soortengegevens zijn derhalve niet aangevraagd. De gegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van dagvlinders weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1990 tot 2006. Deze gegevens zijn recent en lijken volledig.

maar zijn weinig gedetailleerd. De gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor deze soortengroep.

Er zijn uit het uurhok tien vlindersoorten bekend (zie bijlage 3), waarvan één rode lijstsoort: koninginnenpage. Deze soort komt voor op bloemrijke graslanden, bermen, akkers en tuinen. In het plangebied komen geen specifieke vegetaties voor deze soort of andere beschermde soorten of rode lijstsoorten voor. Wel groeien hier nectar- en waardplanten van enkele algemene soorten zoals distelvlinder en klein koolwitje.

INVENTARISATIE

Bij het uitvoeren van de plannen zal vegetatie worden verwijderd. Hierbij gaat biotoop van enkele soorten verloren. De voorkomende soorten zijn algemeen en niet beschermd. Voor een aantal van deze soorten zullen de tuinen bij de geplande woningen weer geschikt leefgebied vormen.

EFFECTEN

Libellen 4.2.9

De gegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van libellen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1990 tot 2006.

GEGEVENS

Deze gegevens zijn redelijk recent, maar deels onvolledig en weinig gedetailleerd. Ze geven echter in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van deze soortengroep.

Uit het uurhok zijn geen waarnemingen van libellen bekend. In het plangebied is geen geschikt voortplantingswater voor libellen aanwezig. Het plangebied maakt hooguit deel uit van het jachtgebied van enkele algemene soorten zoals lantaarntje. Het plangebied is echter geen essentieel onderdeel van het foerageergebied voor libellen.

INVENTARISATIE

Door de plannen zal het jachtgebied van libellen voor een klein gedeelte afnemen. De voorkomende soorten zijn algemeen en niet beschermd. De tuinen bij de nieuwe woningen vormen mogelijk ook geschikt jachtgebied voor libellen.

EFFECTEN

Overige ongewervelde soorten 4.2.10

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Voorkomen van deze soort in het plangebied is niet waarschijnlijk. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie

5

Gebiedsbescherming 5.1

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het Streekplan Gelderland 2005.

Deze conclusie moet bij de besluitvorming in het kader van de planologische procedure, wat betreft de Natura 2000-gebieden, worden betrokken.

Soortenbescherming 5.2

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Er is geen nader onderzoek naar steenmarter nodig als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- het slopen van het gebouw moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren;
- voordat het gebouw wordt gesloopt, moet deze van binnen worden opgeruimd;
- de sloop moet vanaf één kant van het gebouw gebeuren.

Op deze manier wordt de verstoring van de eventueel aanwezige steenmarter zo klein mogelijk. Indien deze werkwijze om een bepaalde reden niet mogelijk is, moet nader onderzoek de aan- of afwezigheid van de soort aantonen.

NADERE INVENTARISATIE

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

- vaatplanten;
- vleermuizen;
- reptielen;
- vissen;

NIET BEDREIGDE WAARDEN

- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Er broeden wel een aantal algemeen voorkomende vogels van dorp en stad in en rond het plangebied. Daarom kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord.

Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de soortengroepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel B. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel B. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

ONTHEFFINGEN

Indien bij de sloop van de bebouwing niet kan worden voldaan aan eerdergenoemde voorwaarden met betrekking tot steenmarter, is aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de soort noodzakelijk. Hieruit kan naar

voren komen dat er voor steenmarter een ontheffing moet worden aangevraagd. Vooralsnog is er voor het plan geen ontheffing nodig.

Vleermuizen

Bij de bouw van woningen kan worden gedacht aan 'vleermuisvriendelijke' bouw, bijvoorbeeld met een toegankelijke (dubbele) spouw of ruimte onder het dak. Door het plaatsen van nestkasten, vleermuisdakpannen en vleermuisstenen kunnen extra zomerverblijfplaatsen worden gecreëerd.

AANBEVELINGEN

Bronnen

6

Veldbezoek ^{6.1}

Het gebied is op 20 februari 2008 door mevrouw ing. J. Kamps MSc bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 10 °C en een matige zuidzuidwestenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Op 15 juli 2008 is 's avonds naar vleermuizen geluisterd met behulp van een Pettersson D240x ultrasoon detector (vleermuisdetector). Het onderzoek heeft geduurd van 21.30 uur tot 23.50 uur. De zon ging onder om 21.57 uur. Het was een bewolkte avond, waarbij de temperatuur afnam van 18 °C tot 17 °C. Er stond een matige zuidwestenwind. Dit zijn voor vleermuizen geschikte omstandigheden.

AVONDBEZOEK VLEERMUIZEN

Op 23 juli 2008 heeft een ochtendbezoek plaatsgevonden. Er is met behulp van een Pettersson D1000x (vleermuisdetector) naar vleermuizen geluisterd. Het onderzoek heeft geduurd van 4.15 uur tot 6.00 uur. De zon kwam op om 5.49 uur. Het was een bewolkte ochtend met een temperatuur van 15 °C. Er stond een lichte noordoostenwind. Deze omstandigheden zijn geschikt voor vleermuizen.

OCHTENDBEZOEK VLEERMUIZEN

Media ^{6.2}

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens planten en dieren;
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna.

Literatuur ^{6.3}

- Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 40 Oost Arnhem, Wageningen 1981.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.

- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V. 1997. Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 - Nederlandse fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera, Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, nachtvinders en libellen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

B i j l a g e n

1. Overige zoogdieren
2. Broedvogels
3. Vlinders
4. Codes Rode lijst
5. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Overige zoogdieren in het uurhok 40-55 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Bosspitsmuis	x		Tabel 1
Egel	x		Tabel 1
Muskusrat	x		

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

Bijlage 2. Broedvogels in het uurhok 40-55 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Boerenwaluw	w/z	GE	Vogels
Boomkruiper	w/z		Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Fitis	w/z		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Geelgors	w		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Gierzwaluw	z		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels
Grote Lijster	w/z		Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Huismus	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	z	GE	Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Koekoek	w/z	KW	Vogels
Koolmees	w/z		Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels
Merel	w/z		Vogels
Patrijs	w	KW	Vogels
Pimpelmees	w/z		Vogels
Putter	w		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Soepeend	w/z		
Spotvogel	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Steenuil	w	KW	Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenavalk	m		Vogels
Tuinfluitier	w/z		Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels
Vink	w/z		Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk

w = waarschijnlijk

z = zeker

Bijlage 3. Vlinders in het uurhok 40-55 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1990-2000	2002-2006		
Argusvlinder	x			
Atalanta	x			
Citroenvlinder	x			
Gehakkelde aurelia		x		
Groot koolwitje	x			
Icarusblauwtje	x			
Klein geaderd witje	x			
Klein koolwitje	x			
Kleine vuurvlinder		x		
Koninginnenpage		x	GE	

Bijlage 4. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 5. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

C o l o f o n

Opdrachtgever

De Nevelhorst Projecten B.V.

Contactpersoon

De heer H. Welling

Rapport

Mevrouw ing. J. Kamps MSc

BügelHajema Adviseurs

Fotografie

BügelHajema Adviseurs

Supervisie

De heer drs H.J. Veldhuis

BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

216.11.50.00.00

BügelHajema Adviseurs bv

Bureau voor Ruimtelijke

Ordering en Milieu BNSP

Utrechtseweg 7

Postbus 2153

3800 CD Amersfoort

Telefoon: (033) 465 65 45

Telefax: (033) 461 14 11

E-mail:

amersfoort@bugelhajema.nl

www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort